

žup. v Kapelah pri Radgoni 5 fl., č. g. Cajnkar Jakob, žup. v Ormoži 2 fl., č. g. Munda Frančišek, kapl. v Ormoži 1 fl., č. g. Grabar Miha, umir. žup. pri sv. Urbanu v Slov. gor. 2 fl., č. g. Antolič Janez, žup. na Ptujski gori 1 fl., č. g. Simonič Frančišek, kapl. v Zavrču 3 fl., č. g. Črunko Marko, vikar v Ptui 1 fl. 5 kr., č. g. Bratuša Alojz, beneficijar v Ptui 1 fl. 5 kr., č. g. Majcen Ferdo, prof. v Ptui 1 fl., č. g. Šalamon Frančišek, mestni kaplan 1 fl. 5 kr. Pri pogrebu č. g. Ostrca Frančiška v Cirkovcah nabral č. g. o. Hrtiš 12 fl. 70 kr. „Neimenovan“ 1 fl., g. dr. Ploj Jakob, odvet. v Ptui 4 fl., g. prof. Kunstek Luka v Ptui 2 fl., g. prof. Cilenšek Martin v Ptui 1 fl., g. Klobučar Anton, c. kr. sod. pristav v 2 fl. in „Slavni okr. zastop. Ptujski“ 60 fl. Vsem preblagim darovateljem in iskrenim ljubiteljem učeče se gimnazijske mladine bodi v povračilo najpristronejša zahvala in stoterni: Bog plati! Nadaljne milodare vsprejema č. g. c. Hrtiš, žup. in gvardijan na Ptui.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Lehko se umeje, da gleda sedaj vsak rodoljub na shod českih in nemških veljakov na Dunaji. Iz njega pride vzboljšanje ali pa tudi more biti shujšanje zmotnjav, ki so doslej na Českem pa, kakor se dozdeva nam, brez vsake potrebe. Kriva jih je le velika trma tacih mož, ki bi radi za svoje ljudi vse pravice, drugim pa je ne pusté prav nobene, vsaj radi ne. To pa pač ni domoljubje! — Kedar da se snide drž. zbor na novo, to še ni gotovo, najbrž še le h koncu tega meseca. V gosposki hiši pride menda najprej v razpravo Gautsch'ev načrt nove šolske postave. Težko pa, če bode kedaj iz njega postava. — V Gradci biva 62 odvetnikov ali „jezičinih doktorjev“. Pri tolikem številu se lahko umeje, da jim manjka dela in zato si ga iščejo drugod, v raznih društvih, iz katerih se seje prepir in zato delo za advokate med ljudi. Od tod „Südmark“ in cela vrsta advokatov v njej! — Dež. razstava bode letos v mesecih avgust in september v Gradci in odbor, ki jo pripravlja, razpošilja že sedaj glede nje razna poročila, toda samo v liberalne, nemške liste. To je slabo priporočanje za-njo. — Na slov. Koroškem zasleduje c. kr. vlada še slej ko prej po žendarjih za knjižicami družbe sv. Cirila in Metoda. Ta posel je pač kakor navlašč za c. kr. žendarje! — Največja podpora nemških liberalcev v Celovci in drugod je neki dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow. Tako hvalo mu poje vsaj nemški liberalni list, ki izhaja v Celovci. — Na Kranjskem so se prijeli z vso skrbjo ameriških trt ter se ustanovi na dež. stroške več vinogradov v Krškem in Kostanjeviškem

okraji. — Shod slov. dež. in drž. poslancev bode še le o veliki noči in sicer v Ljubljani. Tako ugaja večini izmed njih najbolj, a drugim se zdi to, vsaj za njih letošnje delovanje, vse prepozno. — Lahki so na Primorji prav drzni ter jim ne diše več slov. ali nemška imena krajev, zato jih kar tebi nič, meni nič predstavljajo na svojo laščino. Podgora jim je Montepiede in Dornberg Montespina. — Otroški vrt vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda v Pevmi in v novem času je v njem prav obilo slov. otrok. — V Trstu ima črnogorski knez poslej posebnega zastopnika za trgovino. — Ces. namestnik v Trstu, vitez Rinaldini stopa čedalje bolj v stopinje svojega prednika ter gleda brž svojim laškim rojakom skozi prste, sicer bi ne bili tako drzni nasproti slov. prebivalcem v mestu in še bolj tistim po okoličnih vaséh. — Novi škof v Zadru, v Dalmaciji, je tamošnji stolni korar msg. Nakič. — Hrvaški sabor ali dež. zbor snide se v Zagrebu še le dne 20. februarja. Kakor je sedanja večina v saboru, pa je ves sabor odveč, kajti v njem obvelja vse, kar tirja ban ali še bolje, madjarska vlada. — Uzor madjarskih rodoljubov je L. Kossuth in ker biva že čez 40 let v laškem Turinu, zato poroma mokrouha mladež iz Budapešte v prihodnji spomladi tje, da se nauči od njega — domoljubja. Svet pa se vpraša, kaj poreče ogerski minister za uk in bogočastje k tej „božji poti“.

Vunanje države. Kakor se sliši, izide v kratkem nova okrožnica sv. Očeta v Rimu in govorijo v njej sv. Oče o dolžnostih katol. kristijanov v sedanjem času do sv. cerkve. — V drž. zboru Italije je poslanec Cavalotti napovedal neko interpelacijo do vlade, ki se tiče naših uradnikov in pa Italijanov na Primorji in v južnih Tirolah. Možu sô menda gg. uradniki preostri nasproti Italijanom, resnica pa je menda, da so le premeški. — Španija ima kralja, ki še šteje le 4 leta in v zadnjih dneh je bil hudo zbolel. Kakor pa se poroča sedaj, ni več straha, da umrje za to boleznijo. — Govorica gre po svetu, da pojde predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, te dni v glavno mesto Belgije ter se snide ondi z nemškim cesarjem. Govorica ni čisto neverjetna. Isti predsednik bojda nasvetuje, naj se vse države v Evropi razorožijo, vsaj za polovico dosedanjih stroškov. Nasvet je vsekako dober, toda katera država ga naj izpolni prva? Mož misli, da ne francoska in ne nemška, ampak — druge. Oj modrosti! — Zoper Parnella, vodjo irskih rodoljubov, skovali so njegovi sovražniki novo tožbo in ako ga vsled nje izpozna sodnija, da je kriv, potem bije njegovi slavi zadnja ura. — Berolin, glavno mesto Nemčije, šteje sedaj na 1½ milj. prebivalcev; ima jih torej že precej več, kakor jih je na Dunaji, kjer jih biva kakih

1.250.000. — Ruski car zaupa, da ostane še več let mir po Evropi ter je za to, da si nakupi država le po malem nove puške, ker „ni sile za nje“. — Med Črnogorci, ki so se naselili v Srbiji, nastal je legar in zato bodo jih v Srbiji še težje gledali, kakor že doslej. Doma bi reveži bili gladú, tam pa bodo umirali za legarjem. — Če ima finančni minister v vsaki državi svoje težave, da zmaga za drž. stroške, ima jih turški še vse več. Sedanjí je kristijan pa bi rad Turčiji pripomogel do več denarja, toda mož čuti, da ne gre in zato gre raji sam, če mu privoli v to sultan. Doslej še le-ta ni privolil. — Na morji je vselej nevarno; te dni je avstrijska ladija, „Providentia“ na poti iz Carigrada vtonila in so se ljudje na njej kar vsi pogreznili v morje. — Tudi na poti v Ameriko se je pogreznila neka ladija, na kateri je bilo nad 400 kitajskih izseljencev ter so vsi vtonili. — V Braziliji so sedaj že velike zmešnjave in nova republika hoče še tudi nova imena za dneve v tednu in za mesece v letu. Nedelja je „humanidi“ t. j. den ljudi, ponedeljek je „patridi“, t. j. den očetov itd., sobota pa jim je „matridi“, t. j. den mater. Oj slepote!

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Posebno pa je župnik Ripšer podpiral reformacijske komisije, katere so od vlade poslanske prišle večkrat v Ptuj.

Prva taka komisija, katero je spremljal oddelek nemških in slovenskih vojakov, dospela je v Ptuj dne 15. jan. leta 1600. iz Maribora, kjer je bila v nekaterih dneh izvršila reformacijo, v bližnji Vindenavi pa razdjala luteranski tempelj, šolo in farovž. Župan in svetovalci Ptujškega mesta so šli komisarjem unkrav Dravinega mesta nasproti ter so jim ondi izročili mestne ključe. Od tam so jih spremljali k mestni cerkvi, kjer so čakali nadžupnik in drugi mestni duhovniki z veliko množico meščanov. Po blagoslovu v cerkvi podali so se komisarji takoj v mestno hišo, kjer se je začelo izpraševanje župana Janeza Schwarz-a in svetovalcev. Le-ti so bili vsi verni katoličani.

Drugi den so na vrsto prišli očitni luterani in vsi dvomljivi, za temi pa naslednja dva dni tudi drugi meščani. Okoli 60 jih ni bilo prav katoliških, ampak ali celo, ali deloma krivovernih. Večina teh se je vsled prepričalnih opominov in iz strahu vrnila zopet v naročje sv. katoliške cerkve, ostali pa, ki nikako niso hoteli od nove vere odstopiti, morali so v treh dneh mesto zapustiti in v prognanstvo iti. Kot najbolj zagrizeni luterani v Ptuj so

nam iz ove dobe znani: Janez Grübner, lekar-nik, Krištof Schauer¹⁾ in njegov sin Janez, Tomaž Steibl, lastnik Traneka in Trnovec in nekatere meščanke, zlasti gospa Marenzi.

Dne 19. jan. t. l. so komisarji v pričujočnosti meščanov in okoličanov sežgali ua dominikanskem, minoritskem in mestnem trgu vse krivoverske spise in knjige, kar so jih bili v mestu zasledili. Potem pa so vsi meščani morali priseči, da bodo pravi veri in vladarju zvesto udani ostali. In ko še sta slednjič bila župnik Ripšer in eden izmed meščanov imenovana vladna zastopnika, ki naj bi na to pazila, da se bodo ukazi komisije natanko izvrševali, odšli so komisarji v Slov. Bistrico, kamor so dospeli 20. t. m. opoldne.²⁾

Pa ova reformacija je ostala brez zaželenega sadu. Nekaj časa sta sicer skesanost in strah pred kaznijo še marsikaterega meščana obvarovala pred povratom v krivovero, a že čez pol leta je bilo drugače, kajti človek in v svojih sklepah omahljiv se le prerad nazaj vrne na stare grešne pote in postane potem navadno še hujši, kakor je bil poprej.

Ptujčani vedoči, da komisija ne bode tako zopet v Ptuj prišla, so kmalu otriesli ves strah ter so postajali v verskih zadevah od dne do dne bolj mlačni in vsled tega tudi sprejemljivi za vsako zmoto in hudobijo. In ker so se tudi prognanci začeli polagoma zopet nazaj vračati, širilo se je luteranstvo vedno bolj ter je kljub prizadevanju skrbnega župnika in gorečih dominikanov skužilo že v teku dveh let večino meščanov. Toda tem, kateri so se bili pravi veri odtajili, ni bilo veliko mar za to, je-li njihova vera luteranska, kalvinska ali katoliška. To so najlepše pokazali s tem, da so na nov zvon, ki je bil l. 1602. zlit, dali napraviti in viliti podobe Lutra, Kalvina in Melanchthona. Pri takih razmerah se pač ni bilo čuditi, da je zakotna šola, katero je nek Wagmeister ustanovil, da bi v njej meščanske otroke v luteranskem duhu podučeval, bila kmalu prenapolnjena. Vlada je sicer dala že l. 1603. ovo šolo zapreti, a to razmer ni nikoli zboljšalo, temveč je luterane le razkačilo, da so še bolj razsajali.

(Dalje prih.)

Smešnica 3. „Sinko“, zakličie voznik s ceste krčmarju, „sinko, prinesi mi liter vina pa tudi kaj vode!“ Krčmar prinese mu na to liter vina in kupico, da si ga mož va-njo natoči. „He, sinko“, povpraša ga na to voznik, „kje pa je voda?“ „Pri meni“, odgovori krčmar, „pri meni se toči zmerom oboje skupaj“.

¹⁾ Ta je l. 1590. daroval za pokopališče v Vindenavi 8 gld. in za tamošnjega predikanta 3 gld. (J. Orož. I., 322.)

²⁾ Jak. Rosolenz, Gegenbericht, str. 40 in 41.